

మౌలికము - కాలవక్త్ర

నాకు మంచి ఉద్యోగముంది. బీతం రెండు వెల పైస్తే.. ఇంట్లో అన్ని రకాల ఫర్నిచరుంది. బీవీతం సుఖవంతంగానే గడుస్తుంది. నా గురించి మా ఊరివాళ్ళు రాజుకొంది మా రాజా అంటుంటారు నా భార్య అరుణ దిగ్గి వరకు చదువుకుంది. ఆమె చాలా మంచిదే... ఇంటికోచ్చిన వాళ్ళను బాగా గౌరవిస్తుంది. అయితే ఆమెకు మనుషులపై కంటి చూపు చుక్కవెక్కువ - పేదవాళ్ళనూ, పేదరికమన్నా అసహ్యించుకుంటుంది మా ఇద్దరు పిల్లలు అమ్మాయి కవితకు పచేళ్ళు అమ్మాయి దీలివ్వుకు అరేళ్ళు అమ్మాయివన్నీ తల్లి బుద్ధులని. అమ్మాయిని నా బుద్ధులని జనాలనుకుంటారు.

మా ఇద్దరిది అనుకూల దాంపత్యమే అయినా కొన్ని విషయాల్లో అభిప్రాయ భేదాలున్నాయి అయితే ఘర్షణ పడకుండా సర్దుకు పోవడం మా కలవాట.. చిత్త శుద్ధిలేని శివపూజలు చంతుకుండు మన మనసులు స్వచ్ఛంగా వుంటే ఏ అమ్మాయి

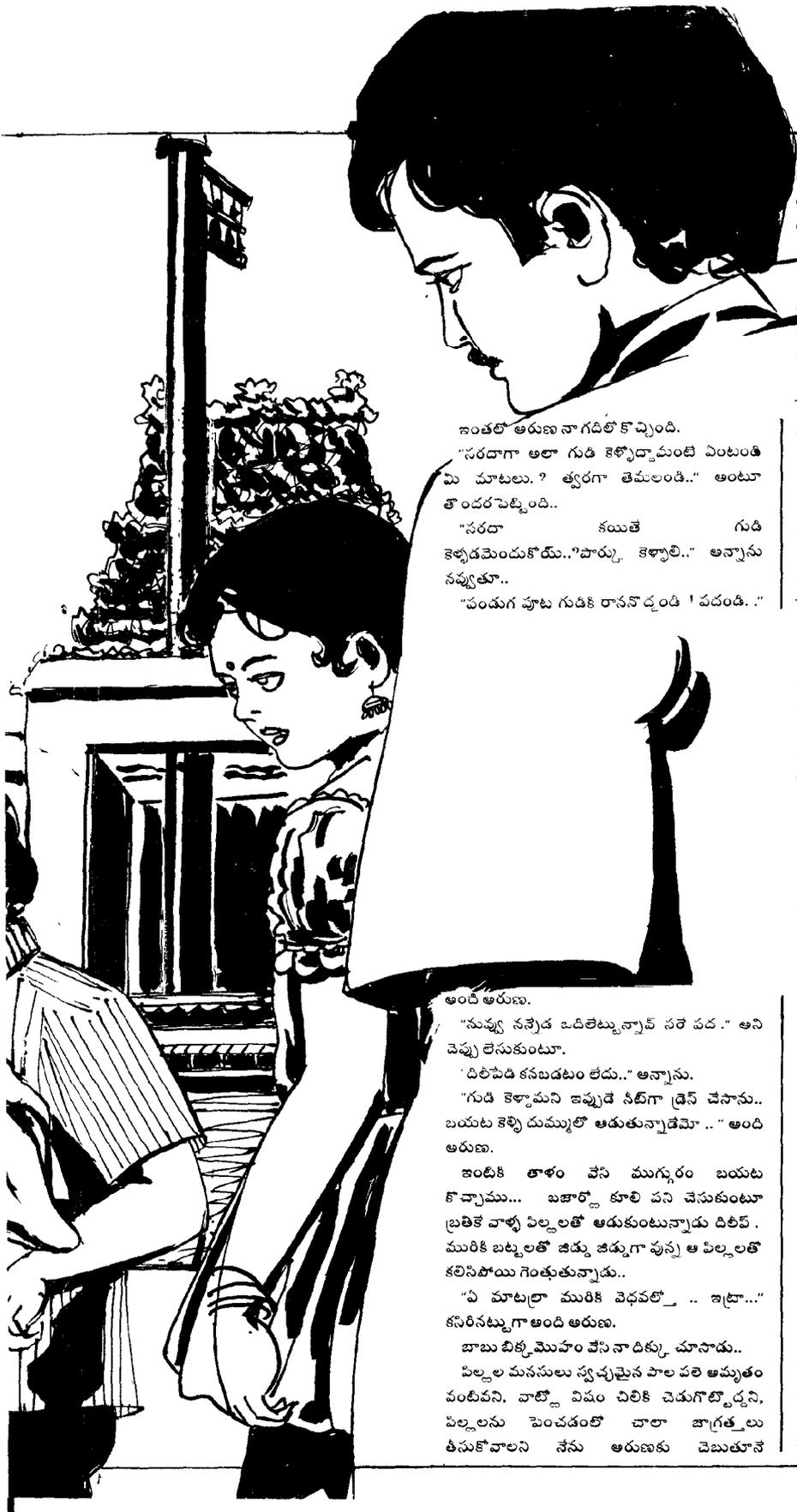
జెందింది.. ఎంత పంటలు చేసింది. పట్టుపెర కట్టుకొని గుడక తయారయింది గదిలో కూర్చొని పెపరు తిరిగిస్తున్న నా చగ్గరకు కవితోచ్చి 'డాడ' అమ్మ రమ్మంటుంది గుడికెళ్ళాలట' అంది 'నిన్ను నాన్నా అని పలువరుని చెప్పాను కదమ్మా అన్నాను నాన్నా అని ఎలిస్తే అమ్మ కొడుతుంది. నేను డాడ అనే పిలుస్తాను.' 'మరి తమ్ముడు నాన్నా అనే పిలుస్తాను కదమ్మా. అన్నా నేను.

'వాడికేం తెలియదు నేను డాడ అనే పిలుస్తాను అమ్మ తండ్రగా రమ్మంటుంది లెండ డాడ. అంది కవిత. నేను కుర్చిలోంచి లేచి డ్రెస్ చేసుకుంటూ- "నేను గుడక రాసని చెప్పాను కదమ్మా. అమ్మకు అన్నాను

అవసరం లేదని, నిజంగా చెప్పడనే వాడుంటి పూజలూ పురస్కారాలతో గుత్తువై చెందడని నా అభిప్రాయం... అయితే మా ఆవిడ మాత్రం రోజూ ఇంట్లో పూజ చేస్తుంది రెండు మూడు రోజుల కొసారి గుడికెళ్ళుంది నేను రాసన్నా అప్పుడప్పుడు నన్నూ గుడికి లాక్కెళ్ళుతుంది

ఆ రోజు కృష్ణాష్టమి అఫ్సుకు సలపున్నందు వల్ల ఇంట్లోనే పున్నాను అరుణ. ఉపవాసముంది. సాయంత్రం ఒకసారి భోజనం మడి కట్టుకొని పులిచొర జెందింది పాండును

పుటానప్పుడప్పుడు... "అరుణా! ఏల్లలను ప్రగా
తిరుగనివ్వాలి.. అందరితో కలిసి అడుగునెత్తాలి...
అప్పుడే వాళ్ళు మానసికంగా ఎదుగుతారు..."
అన్నాను...

"ఎవరితో పడితే వాళ్ళతోనే అడితే
ఎలావుంటుంది... ? మి వన్నీ చిన్న బుద్ధులై... వాని
బట్టలెలా మాసి పోయావో చూడండి..." అంది
అరుణ బాబు బట్టల కంటిన మురికిని కర్పిస్ తో
దులుపుతూ ..

"అంటే .... ఏల్లలు కూడా స్టేటస్ ను బట్టి
స్నేహాలు చేయాలంటా వంటేనా... ?" అన్నాను
నవ్వుతూ....

కవిత నా చేయి పట్టుకొని, దిలీప్ అరుణ
చేయిపట్టుకొని నడుస్తున్నారు..

"అంటే మాత్రం తప్పేముంది... ? వీడి
కాయకొపడానికి వీళ్ళే దొరికారా... ?"

"అరుణా! మనలా వాళ్ళ కంటనల తేడాలు
తెలియవు... అవి తెలియనియ కుండా
పెంచడమే మంచిదంటాను.. " అన్నాను ...

"మికున్న స్నేహాతు లెవరు...?
హరిజనులు... గుమస్తాలు.. మి బుద్ధులు
వాడికొస్తే ఇక బాగుపడతే... " అంది అరుణ
నాదిక్కులో పంగా చూస్తూ....

"మమ్మి! మొన్న తమ్ముడు వచ్చానా చినకుండా
పనిమనిషి రాబమ్మ కొడుకుతో నాడుకున్నాడే....
"అంది కవిత... దిలీప్ కవిత దిక్కు కొపంగా
చూసాడు.

"తండ్రిచ్చిన అలుసుతో వాడిలా
తయారవుతున్నాడు..." అంది అరుణ....

మాట్లాడుతూ గుడి దిక్కు నడుస్తున్నాము.
త్రోవెంబడి అటూ. ఇటూ చూస్తూ నడుస్తున్నాడు
దిలీప్

"మమ్మి! మమ్మి! మొన్న తమ్ముడు రాధంటి వాళ్ళ
అబ్బాయితో మాట్లాడాడే.. ఇద్దరు గోతలు కూడా
అడుకున్నారు.. " మరో ఫిర్యారు చెసింది కవిత ..

రాధ, అరుణ స్వల్ప విషయం గూర్చి
వాట్లాడుకొని మాట్లాడు కొవడం లేదు.
ఏల్లల్ని కూడా మాట్లాడు కొవడం కట్టిడి
చేసిరిద్దరు.. కవిత పాటించింది కాని
పసివాడైన దిలీప్ కా కట్టు బాద్దించుకో తెలియక
పాటించడం లేదు. .

"ఔనా? చిన్నా.. ? రాధ వాళ్ళ బాబుతో
అడుకున్నావా?" అంది అరుణ బాబుతో...

"అడుకున్నాను... అడుకుంటే...?"
అమాయకంగా అన్నాడు దిలీప్....

"నీకొద్దని చెప్పలేదా.....? ఈనారి వాళ్ళతో
మాట్లాడొద్దవ్వూ...?" అంది అరుణ....

తలూపాడు దిలీప్....
"అరుణా! నీ కెన్నోనార్కు చెప్పాను....

ఏల్లలకు ప్రేమించడం నేర్పించాలి కాని
ద్యేషించడం కాదని.... నీతో మాట్లాడనంత
మాత్రాస రాధ ఏల్లలతో మాట్లాడొద్దని
పసివాళ్ళను శాసించడం బాగుండదు.... "

ఇంతలో అరుణ నాగదిలో కొచ్చింది.
"సరదాగా అలా గుడి కెళ్ళొద్దామంటి ఏంటంటి
మి చూటలు? త్వరగా తెమలండి.." అంటూ
తొందరపెట్టింది..
"సరదా కయితే గుడి
కెళ్ళడమెందుకోయ్..?" పార్కు కెళ్ళాలి.. అన్నాను
నవ్వుతూ..
"పండుగ పూట గుడికి రాననొద్దండి ! పదండి.."

అంది అరుణ.
"మమ్మి ననేక బదిలేట్టున్నావ్ సరే పద.." అని
చెప్పు లేసుకుంటూ.
"దిలీప్ ది కనబడటం లేదు.." అన్నాను.
"గుడి కెళ్ళామని ఇప్పుడే నీటిగా డ్రెస్ చేసాను..
బయట కెళ్ళి దుమ్ములో అడుతున్నాడేమో.." అంది
అరుణ.
ఇంటికి తాళం వేసి ముగ్గురం బయట
కొచ్చాము... బజార్లో కూలి పని చేసుకుంటూ
బ్రతికే వాళ్ళ ఏల్లలతో అడుకుంటున్నాడు దిలీప్ .
మురికి బట్టలతో జిడ్డు జిడ్డుగా వున్న ఆ ఏల్లలతో
కలిసిపోయి గొంతుతున్నాడు..
"ఏ మాటలా మురికి వెధవల్లో .. ఇట్రా..."
కనిపిస్తట్టుగా అంది అరుణ.
బాబు బిళ్ళ మొహం వేసి నా దిక్కు చూసాడు..
ఏల్లల మనసులు స్వచ్ఛమైన పాల పర అమృతం
వంటివని, వాల్లో విషం చిలికి చెమగొట్టొద్దని,
ఏల్లలను పెంచడంలో చాలా జాగ్రత్తలు
తీసుకోవాలని నేను అరుణకు చెబుతూనే

అన్నాను...

"దానికి బాగా దిక్కు... .. ఏడు కాదుకోవడానికి వాళ్ళ పిల్లలెలా...?"

అరుణ మాటలకు నాకు నవ్వొచ్చింది ...

నీతో కొట్లాడిన వాళ్ళ పిల్లలతో ఆడుకోవద్దు... కులివాళ్ళ పిల్లలతో ఆడుకోవద్దు..... మనకంటే తక్కువ సంపాదించే వాళ్ళ పిల్లలతోనూ ఆడుకోవద్దు... మనకంటే ఎక్కువ సంపాదించే వాళ్ళు కూడా నీ లాగే ఆలోచించారనుకో... అప్పుడు మన పిల్లలారాడుకోవడానికెవరు మిగులారు...? వాళ్ళ పరిధినెందు కలా కుంచినావు చెప్పు..... "

అన్నాను...
"నేనన్న ప్రతి దానికి మిలేదో చెబుతారు.... గుడి దగ్గర కొస్తుందిక మన వాదాన్ని మానేద్దాం..... "

అంది అరుణ....
గుడిని నమించాం.... గుడిముందు నలుగురైగురు బిచ్చగాళ్ళున్నారు.... అంగ వైకల్యంతో, మానస తలలతో మురికి బట్టలతో వికృతంగా వున్నారు వాళ్ళు.... వాళ్ళ శరీరాలపై ఎముకలు బయటకొచ్చి లెక్క బెట్టిట్టుగా వున్నాయి....

"బాంచెను... ఒక్క పది పైసే తియ్యండి... ఘక్కు వున్నెముంటుంది బాంచెను .... ఆకలయి తంది కాల్చొక్క..... " అని దినంగా అరుస్తూ చెతుల్తోని తెల్ల గిన్నెలను పైకి లేపుతున్నారు. ...

వాళ్ళను చూసి అసహ్యంగా ముఖం పెట్టింది అరుణ.... వాళ్ళ దిక్కు జాలిగా చూస్తున్నాడు దిలీప్.... వాడి ముఖంలో ఎన్నో ప్రశ్నలు నాకగుపించాయి.... వాళ్ళ దగ్గరికిచ్చి నిల్చున్నాడు....

"దిలీప్! గుళ్ళొ కెలాం పద నడువు..... " అంది అరుణ....
వాళ్ళ కేసైనా ఇవ్వందే వాడు కదిలేట్టుగా నాకగపడటం లేదు....

మాలిన్యం

"అమ్మా! వాళ్ళకు బాగాకలయితందే..... ఒక్క రూపాయియ్యి... " అన్నాడు దిలీప్....

"వెలిదంత లేవు..... అన్నీ నీకేకావాలి ... నడువ్....." గద్దించింది అరుణ....

దిలీప్ ముఖం మాడిపోయింది... దినంగా చూస్తున్నాడు.... జేబులోవున్న చిల్డర్ తీసి వాడి చేతిలో పెట్టాను.... ఒక్కొక్కరి గిన్నెలో ఒక్కొక్క నాణెం వేసాడు.... వాడి ముఖంలో ఎంతో సంతోషం.... నన్ను గురుగా చూసింది అరుణ. ..

"అనవసరంగా డబ్బు తగలేస్తారు... మీ బుద్ధులు వాడికి వస్తున్నాయి.... " అంది....

బంధువులు, మిత్రులు ఇంటికిచ్చినపుడు పందల ఖర్చుకైనా వెనుదియని అరుణకు బిచ్చగాళ్ళు కిచ్చిన ఒకటి రెండు రూపాయలు దండగా అనిపిస్తున్నాయి.... "అరుణ హుండిలో వేసి డబ్బుకంటే ఇలాంటి వాళ్ళ కిచ్చిన డబ్బుకే ఎక్కువ ప్రయోజన ముంటుంది..." అన్నాను ...

"గుళ్ళొ కొచ్చి అలాంటి మాట లేంటండీ! అలా మాట్లాడొద్దు.... " అంది అరుణ ..

"నాన్నా? వాళ్ళొందు? కడుక్కుంటున్నారు... " అన్నాడు దిలీప్....

"బాగ బలినీ... పవ్వెయదానికి శరీరం వంగక.... " అంది అరుణ....

ఆమె మాటలకు నాకు నవ్వొచ్చింది....
"అస్తిపంజరాలా కనబడుతున్న వాళ్ళలో నీకు బలుపు కనబడుతుందా అరుణా.... ! దోసీ వాళ్ళకు సువ్వు పనిప్పిస్తావా.... చెస్తారు... అరుణా! ఎవరూ అభిమానం చంపుకొని ఆడుక్కు తింటూ బ్రతుకాలనుకోరు... అంగవైకల్యం వల్లనో, బ్రతకదానికి మరో మార్గం లేకనో ఇలా బ్రతుకుతారు.... ఏ వస్తువునూ హాసంగా చూడొద్దని మహాకవి చెప్పాడు.... అయినా వాళ్ళంటే

'నీకెందు కంతకోపం.....?' అన్నాను....

"పూర్వ జన్మలో ఎన్నో పాపాలు చేసుంటారు... చేసుకున్నోల్లకు చేసుకున్నంత... ఎవరి కర్మ కెవరు బాధులు ...?" అంది అరుణ....

గుళ్ళొకి ప్రవేశించాము.... వాదనెందుకని హాసంగా ఊర్చున్నాను ....

అరుణ భక్తి ప్రపత్తులతో దేవునికి నమస్కరించింది.... పిల్లలతో దండం పెట్టింది... బుట్టిలో ఉన్న కొబ్బరికాయను పూజారి కిచ్చింది... పూజారి కొబ్బరికాయ కొట్టి ఓ వక్క అరుణకిచ్చాడు... దాన్ని బుట్టిలో వేసింది.... పిల్లల చేతుల్లో చిల్లరుంచి హారతి వల్లెంలో వేయమంది.... తానూ వేసింది.... దిలీప్ చేతికి రెండ్రూపాయలిచ్చి అక్కడున్న హుండిలో వేయమంది... వాడలాగే చేసాడు.... గుడి బయట గచ్చుపై కొంత సేపు కూర్చుండి ఇంటికిచ్చాము... కొద్ది సేపట్లో ఒక్కోపాడు విడిచి భోజనం చేయడానికి తయారు చేస్తుంది అరుణ.... నేను నా గదిలో కూర్చొని కిటికీలో నుండి బయటకు చూస్తున్నాను.... ఓ పసివాడు చిరిగిన నెక్కరు తోడుకొని, ఎండిపోయిన దొక్కలతో ఉచ్చుకు పోయన్న ముఖంతో వాకిట్లో కొచ్చి నిల్చున్నాడు.... అతని ముఖం చూస్తే ఆకలిబాధతో వున్నట్టు స్పష్టంగా తెలుస్తుంది. ..

"దొర్తానీ బుక్కెడంత బువ్వెయండి... ఆకలయితంది బాంచెను.... " అరుస్తున్నాడా ఆబ్బాయి....

"హా హా ఇంకా ఒక్క పొద్దిడువ లేదు.... " ఇంట్లోంచే అంది అరుణ....

"పండుగ్గొలి బాంచెను... పొద్దట్టుంచి ఒక్క బుక్కెన్న నోట్టికూరాలే బాంచెను.... కొద్ది గంత బువ్వెయ్యండి.... " అరవదానిక్కూడా ఓపిక లేక నీరసంగా అరుస్తున్నాడు....

దిలీప్ బయటకొచ్చి ఆ కుర్రాని దగ్గర నిల్చిని

దివ్య
పెన్నులు.....
బాప్ పెన్నులు

కుటుంబసమేతిగా సుఖప్రయాణమునకు
36వ్యూట్లొకసీట్లు, రోజుకొకసినూ, షిఫ్ట్ నాబర్
షార్టర్సులు కలసాంగ్ డిల్లీ, వీడియో బస్సు కలకు
ఫోన్: 52306 Res. 72238

K.R & SONS. A-2, JAWAHAR AUTO NAGAR
VIJAYAWADA-520007.

ఏ జెంట్లు కావలెను

పురాతన కాలండరు కంపెనీకి ఏజెంట్లు కావలెను. ఆనేక రకములైన డైరీలు, ఆధునిక డిజైన్లలో ఇతర నాచెర్లీస్ కలవు. హెచ్చు కమీషను ఇవ్వబడును.

ORIENTAL CALENDER Mfg. Co.
No. 10 P. B. No. 11212
CALCUTTA-14

ఇ.వేమన పద్యాలు

పదవిలో వున్నప్పుడు మనకు నన్ను
 ఘోషించేవారు -
 ఇప్పుడు నన్ను పుట్టింటికి
 కంసా వెళ్లనోయటం తోను
 ఘోషించినా...
 గొప్ప సిద్ధాంతం

నిళ్లలో ని మిను నిగుడి దూరమువారు
 బయట మూరకైన పాఠదేవుడు
 స్థాన బలిమిగాని తన బల్మిగాదయా
 విశ్వదాభిరామ విసురవేమ

అతనిదిన్నీ చూస్తున్నాడు బాబు ముఖంలో ఆ
 కుర్రాని కమ్మ అన్నం పెడితే బాగుండునన్న
 ధావమంది.
 అమ్మా! ఆ పిల్లడికన్నం పెట్టవే. " అన్న దిలీప్
 మాటలు నాను విన్నించాయి.
 నేను లేచివంట గదిలోకెళ్లాను...
 వెళ్ళడక నైవేద్యం పెట్టలేదు నాన్నా ఇంకొంచెం
 ఆగాలి. . . అంది అరుణ....
 ఓదిక్కు ఆకుర్రాడు ఆకలితో బాధపడుతుంది

మాలిన్యం

నైవేద్యం పెట్టవంటే ఆ పనివాడి కర్మం కాలేదు....
 "పెట్టకుంటేనే అమ్మా! ఆ పిల్లని కాకలయ
 తుంది పెట్టమ్మా..." అన్నాడు దిలీప్...
 "నైవేద్యం పెట్టక ముందు తిండి పాపం
 తలుగుతుంది.... నీకు తెలువదాకో... నువ్వు
 చిన్నోనివి..." అంది కవిత....
 "పిల్లల కొరకు ఉదయం వండించేస్తుంటే
 పెట్టులేవోయ్...." అన్నాన్నేను....

"లేదండీ.... అదప్పుడే అయిపోయింది.... వాడి
 కెవడికో ఆకలుంటే పిడికెంటి...." అని తన పనిలో
 నిమగ్నమయింది అరుణ....
 "నేను నా గదిలో కెళ్ళి కూర్చున్నాను.
 "బాగాకలయితే బాంచెను.... కొంచెం
 సలిబువ్వవ్వేయ్యిండ్రీ...." కుర్రాడరుస్తున్నాడు....
 అరుణ బయట కొచ్చి "చల్లి లేదేం లేదుపో...."
 అని కసిరి లోపలి కెళ్ళింది....
 ఆ కుర్రాడు వెళ్ళిపోయినట్టున్నాడు. అరుణ
 వినబడటం లేదు... భోజనానికై అరుణ పిలుపు కొరకై
 ఎదిరి చూస్తూ వారపత్రిక తిరిగిస్తున్నాను....
 దిలీప్ చేయి పట్టుకొని విసురుగా నాగదిలో
 కొచ్చిందరుణ....
 "ఇదే బదు నిముపాలయింది నేను కవిత బావి
 దగ్గర కెళ్ళాము. ఇదుగో మి సుపుతుడు.... ఓ
 గిన్నెలో పులిహార, స్వీట్లు తీసుకెళ్ళి ఆ బిచ్చపు
 కుర్రాడి గిన్నెలో పడేశాచ్చాడు.. ఇంకా నైవేద్యం
 పెట్టలేదు.... అన్నం మైల పడింది... వీన్నేం
 చెయ్యాలి.... ?" అంది దిలీప్ ను కొరకొర
 చూస్తూ....
 బాబు దిక్కు చూసాను నేను.... వాడి ముఖంలో
 నొరూరించే పంటలుంచుకొని ఆకలిగా వున్న
 కుర్రాడికి అన్నం పెట్టక పాపడం
 అన్యాయం అన్న భావం ఉన్నట్టు
 నాళ్ళనిపించింది.... బాబును ప్రశంసా పూర్వకంగా
 చూసాను...
 "మైల లేదేం లేదు హోయ్.... ఆకలితో
 ఉన్నవాళ్ళ కన్నం పెడితే ఏ దేవుడైనా
 సంతోషిస్తాడు... నీ పని ముగించుకోపో...."
 అన్నాను అరుణతో....
 "మీరే వాన్నిలా తయారు చేస్తున్నారు...."
 అంటూ నాదిక్కు గురుగా చూసి దిలీప్ వీపుపై
 రెండు దెబ్బలేసి బయట కెళ్ళింది అరుణ....
 బిచ్చపు కుర్రాన్ని ఇచ్చమున్నట్టుగా తిట్టి
 పంపించింది....
 బుడ్డి ముఖం పెట్టుకొని విద్యదానికి సిద్ధంగా
 వున్న దిలీప్ ను దగ్గరకు తీసుకున్నాను....
 "చిన్నా! ఆకలవుతున్న వారి కన్నం పెట్టడం
 మంచివనే కాని అలా పెద్ద వాళ్ళకు తెలియకుండా
 దొంగతనంగా పెట్టొద్దు నాన్నా.. ? ఈ సారిలా
 దొంగతనంగా ఏం చేయవు కదూ.... ?" అన్నాను వీపు
 నిమరుతు....
 తల్లి దెబ్బలు దుఃఖం కల్గిస్తుంటే నా ఓదార్పు
 ఉపశమనం కల్పించింది బాబుకు... నా మాటలు విని
 ఏం చేయ నన్నట్టుగా అడ్డంగా తలవూపాడు...
 "భోజనానికే రండి...." కణ్ణింది అరుణ....
 ఇతరుల కష్టాలకు స్పందించే మంచుగుణం....
 తోటి మనిషి ఆకలిని చూడలేని ఔదార్యగుణం వున్న
 మా పనివాడిగూర్చి గర్వంగానే వున్నా... విద్యా
 వంతురాలై వుండి ఎన్ని పూజలూ పునస్కారాలు
 చేస్తున్నా తనలోని మాలిన్యాన్ని కడిగేసుకో లేక
 పోతున్న అరుణ గూర్చి బాలివదుతూ భోజనానికే
 లేచాను....